

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა №62

04.01.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: 500 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის „ქსანი-სტეფანწმინდა“-ს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება (სოფ. ჭართალთან დაახლოებით 4,1 კმ სიგრძის მონაკვეთის ცვლილება).

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „ენერგოტრანსი“ ქ. თბილისი ბარათაშვილის ქ. №2;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: დუშეთის მუნიციპალიტეტი, სოფ. ჭართალი.

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 26.11.2018

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „ენერგოტრანსის“ მიერ წარმოდგენილია 500 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის „ქსანი-სტეფანწმინდა“-ს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (სოფ. ჭართალთან დაახლოებით 4,1 კმ სიგრძის მონაკვეთის ცვლილება) სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშით დგინდება, რომ შპს „ენერგოტრანსი“ სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“-ს დაკვეთით, სამინისტროს მიერ გაცემული №27; 24.05.2016წ. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნისა და შესაბამისი მშენებლობის ნებართვის საფუძველზე ახორციელებს 500 კვ ძაბვის ეგხ „ქსანი-სტეფანწმინდა“-ს მშენებლობას.

ზემოაღნიშნულ პროექტში დაგეგმილია ცვლილების შეტანა და აღნიშნულ ცვლილებასთან დაკავშირებით, სამინისტროში საქართველოს კანონის „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-5 მუხლის მე-12 და მე-7 მუხლის მე-13 ნაწილების გათვალისწინებით შპს „ენერგოტრანსი“-ს მიერ წარმოდგენილია სკოპინგის ანგარიში.

პროექტში ცვლილების შეტანა განაპირობა მოსახლეობის ინტერესებმა და აღნიშნული პროექტი ითვალისწინებს დუშეთის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ჭართალთან, საპროექტო ეგხ-ს დერეფნის №125 და №131 საყრდენებს შორის განთავსებული მონაკვეთის ალტერნატიული მარშრუტით შეცვლას, რომელიც უფრო მეტი მანძილით (მახლ. 140 მეტრი) იქნება დამორებული საცხოვრებელი სახლებიდან.

საპროექტო 500 კვ ძაბვის ეგხ „ქსანი სტეფანწმინდას“ №125 ანძიდან №131 ანძამდე შეცვლილი მონაკვეთის სიგრძე დაახლოებით 4,1 კმ-ია. საპროექტო ეგხ-სა და უახლოეს საცხოვრებელ სახლს შორის პირდაპირი მანძილი შეადგენს 140 მეტრს, ხოლო შედარებით

მჭიდროდ დასახლებული პუნქტი შეცვლილი მონაკვეთიდან დაცილებული იქნება 500-1000 მეტრით.

საპროექტო 4,1 კმ სიგრძის ეგხ-ს მონაკვეთის საწყისი ანბა განთავსდება თავდაპირველი პროექტით გათვალისწინებული ეგხ-ს №125 ანბასთან. შეცვლილი მონაკვეთის მარშრუტზე წინასწარი შეფასებით საჭირო იქნება 8 საყრდენი ანბის განთავსება. საყრდენების რაოდენობა დაზუსტდება გზმ-ს ეტაპზე.

საპროექტო ეგხ-ს საწყისი მონაკვეთი გაივლის ხე-მცენარეებით დაფარულ ტერიტორიებს, ხოლო შემდეგ, შედარებით მაღალ ნიშნულზე, ეგხ-ს მარშრუტი მიუყვება მდელოებს, სადაც მცენარეული საფარი წარმოდგენილია მხოლოდ ბალახოვანი მცენარეებით. საპროექტო ეგხ-ს მარშრუტი, თავდაპირველი პროექტის მსგავსად, შედარებით მაღალ ნიშნულზე კვეთს ქართლის სეზონური მოდინების ხევს და №131 ანბასთან მიუერთდება ძირითადი პროექტით გათვალისწინებულ ეგხ-ს მარშრუტს.

ატმოსფერულ ჰაერში ხმაურის გავრცელებას და დამაბინძურებელი ნივთიერებების გაფრქვევას ადგილი ექნება მშენებლობის ეტაპზე. რაც შეეხება ექსპლუატაციის ეტაპს, ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედებას ადგილი ექნება მხოლოდ ეგხ-ს სარემონტო-სარეაბილიტაციო სამუშაოების წარმოებისას.

პროექტის განხორციელება არ ითვალისწინებს სამშენებლო ბანაკის მოწყობას. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სამშენებლო სამუშაოების ორგანიზებისთვის გამოყენებული იქნება ძირითადი პროექტის ფარგლებში მოწყობილი სამშენებლო ბანაკები.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით საპროექტო ტერიტორიის ნაწილზე არსებობს მისასვლელი გრუნტის გზები, ხოლო ნაწილზე გათვალისწინებულია ახალი მისასვლელი და სამომსახურეო გზების მოწყობა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე საზოგადოების მხრიდან სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები წარმოდგენილი იყო მხოლოდ ააიპ „მწვანე ალტერნატივა“-ს მიერ, რომელთა ძირითადი ნაწილიც ასახულია ზემოაღნიშნულ სკოპინგის დასკვნის „გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალში“.

გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

- 1. გზმ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;**
- 2. გზმ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;**
- 3. გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევის შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;**

4. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- პროექტის აღწერა და საპროექტო სქემა;
- ეგზ-ს ინფრასტრუქტურული ობიექტების და ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა;
- ეგზ-ს განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები: ტექნოლოგიური ალტერნატივები შესაბამისი დასაბუთებით, გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
- საპროექტო ტერიტორიის (სოფ. ქართალის) გარემოს არსებული მდგომარეობის აღწერა;
- ეგზ-ს განთავსების ტერიტორიის GIS კოორდინატები(ანძის განთავსების ტერიტორიები, გადამცემი ხაზის ხაზობრივი და პოლიგონური ვერსიები);
- დაზუსტებული მონაცემები დაგეგმილი საქმიანობის ტერიტორიაზე კერძო მესაკუთრეების შესახებ;
- ეგზ-ს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი);
- გრუნტის წყლების ნიშნულის შესახებ ინფორმაცია, საინჟინრო გეოლოგიურ კვლევაზე დაფუძნებული;
- სამშენებლო მოედნის და მასალის დასაწყობების მოედნების აღწერა;
- მშენებლობის ეტაპზე შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის გეგმა.

4.1 სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია კერძოდ:

- მისასვლელი გზების რაოდენობა, პარამეტრები, მარშრუტი და აღნიშნული გზების მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხები; ასევე გზების მოწყობით გამოწვეული გარემოზე ზემოქმედების შეფასება.
- მცენარეული საფარის და ნიადაგის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია; („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა დასაქმებულთა შორის ადგილობრივების წილი;
- მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- სად იგეგმება ეგზ-ს ანძის საძირკვლის მოწყობისას, ფუჭი ქანების (სანაყაროების) დროებითი და საბოლოო განთავსება, მათი ადგილმდებარეობის კოორდინატები, მოცულობა და შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაცია;
- მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობების და რაოდენობის შესახებ მონაცემები და შემდგომი მართვის ღონისძიებები. ნარჩენების მართვის გეგმა;

4.2 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- საპროექტო უბნის გეოლოგიური აგებულება;
- რეგიონის ზოგადი გეოლოგიური რუკა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- საპროექტო დერეფნის საინჟინრო-გეოლოგიური რუკა, საინჟინრო-გეოლოგიური ჭრილები;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები (მათ შორის საპროექტო ტერიტორიის არეალში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერა);
- საპროექტო დერეფანში ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები. მათ შორის ყურადღება უნდა გამახვილდეს საპროექტო დერეფანში საშიში

გეოდინამიკური პროცესების (მეწყერი, ეროზია) განვითარების თვალსაზრისით რთული უბნების ადგილმდებარეობების აღწერაზე. მოცემული უნდა იყოს გასატარებელი პრევენციული ღონისძიებები;

- გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები;
- 5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება მათ შორის:**
- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ნედლეულის გამოყენებისას, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა;
 - ზემოქმედება ნიადაგზე და შესაძლო დაბინძურება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის/ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ეგზ-ს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება, საშიში გეოდინამიკური პროცესების განვითარების შესაძლებლობა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ელექტრომაგნიტური გამოსხივება, შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ მცენარეებზე. მათზე ზემოქმედების შემთხვევაში, წარმოდგენილ იქნას, ინფორმაცია ზემოქმედებას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების შესახებ სახეობების და რაოდენობის მითითებით. ასევე, წარმოდგენილი უნდა იქნეს, საქმიანობის შედეგად მიყენებული ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია ეროვნული კანონმდებლობითა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცულ სახეობებზე და ჰაბიტატებზე და ჰაბიტატების მთლიანობაზე. ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საკომპენსაციო ღონისძიებებზე, მათ შორის, საჭიროების შემთხვევაში ჰაბიტატის აღდგენის ღონისძიებებზე;
 - სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია, უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს „წითელ ნუსხით" დაცულ სახეობებზე), მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. აგრეთვე, წარმოდგენილი უნდა იქნეს ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები;
 - პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ წყლის ბიომრავალფეროვნებაზე (წყალზე დამოკიდებულ ცხოველებზე) სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული დეტალური ინფორმაცია, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. გარდა ამისა, წარმოდგენილი უნდა იქნეს ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები;
 - ინფორმაცია ირიბი ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული დაცული ტერიტორიის შესახებ და აღნიშნულ დაცულ ტერიტორიაზე ორნითოფაუნაზე ირიბი ზემოქმედების შესახებ;

- ფრინველებზე ზემოქმედების რისკების შესწავლა და მათზე ზემოქმედების შესამცირებლად, შესაბამისი შემარბილებელი და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- ბიომრავალფეროვნებაზე დაგეგმილი კვლევების შედეგების საფუძველზე შემუშავდეს ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის გეგმა, სადაც აისახება, ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი;
- ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება, საბინადრო ადგილებზე ზემოქმედება (მათ შორის წითელი ნუსხის სახეობებზე) და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება;
- ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკების და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების აღწერა;
- ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობით გამოწვეული კუმულაციური ზემოქმედება მოსახლეობაზე და სოციალურ გარემოზე;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა და გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისა ან შერბილებისათვის გათვალისწინებული ღონისძიებები;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- ეგხ-ს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით);

წარმოდგენილი shp-ფაილების მიხედვით „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით 2100 გრძივი მეტრი მონაკვეთი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში, შესაბამისად სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე საქმიანობა საჭიროებს შეთანხმებას ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან;

დოკუმენტში დაუზუსტებელია ინფორმაცია დაგეგმილი გადამცემი ხაზის პარამეტრებისა და საპროექტო ანძების რაოდენობის, მათი განთავსების ზუსტი წერტილების შესახებ. ანგარიშის სხვადასხვა ნაწილში, განსხვავებული მონაცემებია წარმოდგენილი ანძებისა და საპროექტო მონაკვეთის შესახებ. მოცემულია რომ შეცვლილი დერეფანი მოიცავს №125 და №131 საყრდენებს შორის მონაკვეთს, ზოგან №126 და №130-ს ან №125 და №133 მონაკვეთს. საჭიროა დაზუსტდეს საპროექტო ანძების რაოდენობა/ნუმერაცია და საპროექტო მონაკვეთი.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად საპროექტო ტერიტორიის რელიეფის დახრილობის გამო ატმოსფერული ნალექის დროს მიმდინარეობს ნიადაგის ჩამორეცხვის პროცესი, შესაბამისად განხილული და შეფასებული უნდა იყოს რამდენად უსაფრთხოა ასეთ ტერიტორიაზე საქმიანობის განხორციელება და დასახული უნდა იყოს შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

ამასთან მნიშვნელოვანია, რომ აღნიშნული საპროექტო პარამეტრები აკმაყოფილებდეს „საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 24 დეკემბრის N366 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის „ელექტრული ქსელების ხაზობრივი ნაგებობების დაცვის წესი და მათი დაცვის ზონები“-ს მოთხოვნებს.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „ენერგოტრანსი“-ს მიერ წარმოდგენილ, დუშეთის მუნიციპალიტეტში, 500 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის „ქსანი-სტეფანწმინდა“-ს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (სოფ. ჭართალთან დაახლოებით 4,1 კმ სიგრძის მონაკვეთის ცვლილება) პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ს ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.**